

היוצא מהבית לא יטול עמו המזוזות

כבר התבאר, שהשוכר את הבית, הוא עושה לו מזוזה, ואף על פי שהוא עשאה, כשיוצא מהבית לא יטול את המזוזה עמו, כי המזיקים באים לבית שאין בו מזוזה, וכשנוטלה כאילו מזיק את הבאים לדור שם, ומעשה באחד שיצא ונטל עמו את המזוזה, ומתו אשתו ושני בניו.

וכל זה כשהבית של ישראל, אבל היוצא מבית הנוכרי, נוטל את המזוזה עמו.

מי זוכה בזבל שבחצר

אם החצר מושכרת, והזבל מבהמות השוכר, הזבל שייך לשוכר.

ואם החצר אינה מושכרת, והזבל מבהמות המשכיר, הזבל שייך למשכיר.

ואם הזבל מבהמות של אחרים נוחצר אינה מושכרת]:

הזבל הנופל בארץ – זכה בו המשכיר, כי הבעלים של הבהמה מפקיר אותו, והמשכיר זוכה בו, אף שלא מדעתו, בקניין חצר.

והזבל שנופל בכלי שמצמיד השוכר לשולי הבהמה – זכה בו השוכר, כי לא נכנס כלל לחצר המשכיר, שהרי מן הבהמה נכנס מיד לכלי של השוכר.

הזבל שנופל בכלי שמניח השוכר תחת הבהמה – לדעת רבא, זכה בו השוכר, כי כל מה שאינו עתיד ליפול לקרקע המשכיר, המשכיר אינו זוכה בו בקניין חצר. ומשמע בגמרא שלדעת אביי המשכיר זוכה בו, כי הוא יצא מהבהמה לאויר החצר של המשכיר.

זבל היוצא מהתנור והכירים – שייך לשוכר, [ולא נתבאר אם הכוונה לזבל היוצא מהתנור והכירים של השוכר או של המשכיר].

המשכיר חצר סתם לא השכיר את הרפת שבה.

מצוות שילוח הקן ברשותו של אדם

מצוות שילוח הקן היא, שהרואה ציפור רובצת על אפרוחים או ביצים, ישלח תחילה את האם, ואחר כך יקח את הבנים, ולא נאמרה מצווה זו אלא בקן הפקר, [כלומר שהביצים או האפרוחים הם הפקר], אבל אם הם שלו, אין כאן מצוות שילוח הקן.

ואף על פי כן אמרו חכמים, שיוני שובך ויוני עליה שברשותו של אדם, יש בהם מצוות שילוח הקן.

לדעת רבא – אין בהם מצוות שילוח הקן, אלא משעה שיצאו רוב הביצים עד שנפלו לקרקע, אבל אחר שנפלו לרשותו, כבר זכה בהם בקניין חצר, ושוב אין בהם מצוות שילוח הקן, שהרי אינן הפקר.

ולדעת רב – אף לאחר שנפלו על הקרקע, כל זמן שהאם רובצת עליהם, לא זכה בהם בקניין חצר, שהרי אסור לאדם לזכות בביצים שהאם רובצת עליהם, ומה שאסור לו לזכות בו, לא קונה לו חצירו, ורק אם הלכה משם האם, וזכה בביצים, שוב אין כאן מצוות שילוח הקן.

דין גזל בקן שברשות אדם

יוני עליה ושובך שעפות ומוצאות מזונותיהם בשדות, אין בהם דין גזל, אלא מפני דרכי שלום.

ולעניין האפרוחים, מאחר שאינם יכולים לעוף, משעה שמותר לבעל החצר לזכות בהם, זכה בהם בקניין חצר, ויש בהם גזל גמור. אבל כל זמן שהאם רובצת עליהם, ואסור לו לזכות בהם, חצרו אינו זוכה לו בהם, ואינם שלו מהתורה, ואין בהם גזל אלא מפני דרכי שלום.

ואף שמהתורה הכל אסורים ליטול אותם משום מצוות שילוח הקן, יש להעמיד את הדין הזה בקטן שנטלם בהיתר, שהרי אינו מצווה בשילוח הקן, ומכל מקום אביו מחויב להחזירם מפני דרכי שלום. אי"נ כגון שאדם הניח כלי תחתיהם, על מנת לזכות בהם אחר שישלח את האם, שאז מהתורה בשעה שמשלח את האם, בעל החצר אינו זוכה באפרוחים בקניין חצר, אלא המשלח זוכה בהם בכליו, ומכל מקום משום דרכי שלום יש לו להחזירם לבעל החצר.

המשכיר בית לשנה ונתעברה השנה

אם אמר הריני משכירה ב-12 דינר לשנה, ונתעברה השנה, נתעברה לשוכר, כלומר זכה בחודש העיבור עם השנה של השכירות, משום ששנה מעוברת גם כן נקראת שנה, והוא זכה בשכירות של שנה.

ואם אמר הריני משכירה ל-12 חודשים בדינר לחודש, ונתעברה השנה, אין לשוכר אלא 12 חודשים.

ואם אמר את שתי הלשונות "הריני משכירה ב-12 דינר לשנה דינר אחד לכל חודש" [או שאמר "הריני משכירה בדינר לחודש 12 דינר לשנה"]:

לדעת רב – הלשון האחרון שאמר, מבטל את הלשון הראשון [=תפוס לשון אחרון], ולכן אם סיים דינר אחד לכל חודש, אין לשוכר אלא 12 חודש, ואם סיים 12 דינר לשנה, זכה השוכר בחודש העיבור. [זו דעת רב להלכה, אבל מודה הוא,

שלדעת רבן שמעון בן גמליאל ורבי יוסי, חולקים את חודש העיבור, כמבואר במשנה, ודעתם תתבאר כדברי שמואל או כדברי רב נחמן].

ולדעת שמואל – כשאדם אומר שני לשונות הסותרים זה את זה, **ספק אם עיקר דעתו** כלשון הראשון, או כלשון האחרון, ובכל ספק, המוציא מחבירו עליו הראיה, **ולכן אם השוכר כבר דר בבית 13 חודש, זכה, ואין המשכיר מוציא ממנו תשלום על חודש העיבור, [שאין זה כתופס באיסור, שתפיסתו אינה כלום], ואם לא דר בבית אלא שנים עשר חודש, המשכיר רשאי להוציאו קודם שידור בו חודש נוסף. ומה שאמרו במשנה שיחלקו את חודש העיבור, מדובר כשהשוכר דר בבית חצי חודש 13, שאז המשכיר אינו יכול להוציא ממנו שכר על חצי החודש הזה, אבל הוא יכול להוציא אותו מהבית קודם שידור בו חצי חודש נוסף, ונמצא שחולקים את החודש.**

ולדעת רב נחמן – אמנם כן, כשאדם אומר שני לשונות הסותרים זה את זה, ספק אם עיקר דעתו כלשון הראשון או כלשון האחרון, ובכל ספק המוציא מחבירו עליו הראיה, אלא שלעניין השכירות, המשכיר נחשב למוחזק, אפילו אם השוכר כבר דר בבית 13 חודש, משום שהספק לא נולד בשעה שהמשכיר בא לתבוע את השכר, אלא מתחילת החודש ה-13, ומאחר שקרקע בחזקת בעליה עומדת, נמצא שהשוכר דר בבית של המשכיר, ויש לו לשלם, [זו דעת רב נחמן להלכה, אבל מודה הוא, שלדעת רבן שמעון בן גמליאל ורבי יוסי, חולקים את חודש העיבור, ויתכן שלדעתו טעמם כדעת סומכוס, שכל ממון המוטל בספק חולקים אותו. שו"ר שכ"כ התוס' ב"ב דף ל"ה בד"ה ומאי].

רב השמיע לנו בשני מקומות שלדעתו

האומר שני לשונות סותרים תפוס לשון אחרון

א. לעניין משכיר שאמר, "12 דינר לשנה מדינר לחודש", תפוס לשון אחרון.

ב. לעניין מי שמכר איזה דבר, ואמר שמחירו "אסתירא מאה מעי", [או "מאה מעי אסתירא"], שאסתירא הוא סלע מדינה ששווי 96 פרוטות, ומאה מעי הם 100 פרוטות, ותפוס לשון אחרון.

רש"י מפרש, שרב הוצרך לפרש שתפוס לשון אחרון בשני המקומות, משום שאם לא היה מפרש תפוס לשון אחרון אלא לעניין מי שאמר אסתירא מאה מעי, היינו סבורים שהטעם שחייב לשלם 100 פרוטות, אינו משום שהלשון האחרון הוא העיקר, אלא משום שהאומר אסתירא מאה מעי, אין כאן שני לשונות סותרים, אלא הלשון השני מפרש את הלשון הראשון, שכוונתו שיתנו לו סלע גדול השווה מאה פרוטות.

ור"י מפרש, אדרבה, כשאדם אומר שני לשונות, שהאחד מפרש את חברו, הדין הוא שהלשון הפחות הוא העיקר. ואם כן הטעם שרב הוצרך לפרש שתפוס לשון אחרון בשני המקומות, כי אם היה אומר זאת במקום אחד, היינו סבורים שבמקום השני אין הלשונות סותרים, אלא האחד מפרש את חברו, ואין הולכים אחר הלשון האחרון, אלא אחר הפחות שבלשונות

ורשב"ם מפרש, שאם היה רב אומר את דינו רק לעניין אסתירא מאה מעי, היינו סבורים שלעניין שכירות אין כאן לשונות סותרים, אלא המשכיר מפרש, שמה שאמר 12 דינר לשנה, הכוונה לפי חשבון דינר לחודש, ואם כן מעולם לא התכוון ל-12 דינר אלא לשנה פשוטה.

בכור שמת אביו ואינו יודע אם פדאו קודם מותו

מת האב בתוך שלושים יום ללידת הבן, הרי זה בחזקת שלא נפדה הבן.

ואף לדעת אביי, שבעל חוב פורע חובו בתוך הזמן, האב אינו פודה את בנו קודם זמן החיוב, כי רק לעניין חוב שיש לו תובעים, אדם פורע בתוך הזמן, כדי שלא יטרידו אותו ויתבעו אותו בהגיע הזמן, אבל פדיון הבן אין לו תובעים, שהרי יכול לדחות כל כהן הבא, ולומר שיתן לאחר, ואם כן אינו מקדים לשלם קודם הזמן. א"נ רק לעניין חוב שכבר התחייב, ולא יוכל להנצל ממנו בלא לשלם, אדם פורע בתוך הזמן, אבל פדיון הבן, שאם ימות קודם הזמן אין כאן חיוב, אין אדם משלם קודם הזמן].

ואם מת האב אחר שלושים יום ללידת הבן, הרי זה בחזקת פדוי.

וכן הדין לעניין שכירות שהשוכר

אומר נתתי ומשכיר אומר לא קבלתי

בתוך הזמן – הרי זה בחזקת שלא נתן. ואף לדעת אביי, שבעל חוב פורע בתוך הזמן, אין זה אלא לעניין חוב שכבר התחייב, ולא יוכל להנצל ממנו בלא לשלם, אבל שכירות, שאם יפול הבית לא יתחייב לשלם כל השכירות, אין אדם משלם קודם הזמן.

לאחר הזמן – הרי זה בחזקת שנתן.

ואף ביום שבו מגיע הזמן – הרי זה בחזקת שנתן מתחילת היום. אלא שיש לו להישבע שבועת היסת על טענתו, כפי שחייבו חכמים כל מי שכופר בתביעה שתובעים אותו].

ניתן לקרוא את האותיות המודגשות בלבד

כסיכום קצר של הדף

[לתרומות ולהנצחות](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

[להצטרף לקבוצת וואצאפ לקבלת הקבצים מידי יום](#)

[להצטרף לקבוצת טלגרם לקבלת הקבצים מידי יום](#)

כל הזכויות שמורות © מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית